

Prostaatbrachytherapie

Geachte patiënt,

In deze brochure vindt u informatie over de behandeling van prostaat-brachytherapie, over de procedure ervan en de eventuele bijwerkingen en maatregelen die in acht moeten genomen worden.

Lees deze brochure aandachtig en houd ze zorgvuldig bij, zodat u, in geval van vragen, er steeds een beroep kunt op doen. Indien u nog vragen heeft die in deze brochure niet behandeld worden, aarzel dan niet om contact op te nemen met:

dr. Frederic Baekelandt, dienst urologie

T 050 36 51 12

dr. Elke Blyweert, dienst radiotherapie

T 050 45 28 00

dr. Frederic Baekelandt
dienst urologie

dr. Elke Blyweert
dienst radiotherapie

Wat is brachytherapie?

Letterlijk vertaald betekent brachytherapie: therapie van dichtbij ('brachus' betekent 'dichtbij' in het Grieks).

Brachytherapie is een onderdeel van de radiotherapie waarbij de stralingsbron zo dicht mogelijk bij de kankercellen gebracht wordt om op die manier de celgroei te remmen of te stoppen. Het is een zeer precieze techniek die er voor zorgt dat er zo weinig mogelijk gezonde cellen beschadigd worden.

Procedure

Voor de operatie

Voor de operatie wordt - met behulp van echo-onderzoek via de anus - het volume van de prostaat gemeten. Enkel patiënten met een prostaatvolume van maximaal 50 ml komen voor deze behandeling in aanmerking.

Aspirine of andere medicatie die de bloedstolling verminderen moeten 1 week voor de operatie stopgezet worden, dit in overleg met uw behandelend arts.

De operatie

De behandeling vindt plaats onder algemene verdoving. Tijdens de operatie ligt u met gespreide benen in beensteunen, wordt er een blaaskatheter ingebracht en wordt de huid grondig gedesinfecteerd. Met behulp van een echografie via de anus worden de vorm en de positie van de prostaat vastgesteld. Nadien worden, onder echografische begeleiding, fijne naalden door het perineum (streek tussen de balzak en anus) in de prostaat geprikt. Via deze holle naalden worden radioactieve bronnetjes, ook wel zaadjes genoemd, naar binnen geschoven. Afhankelijk van de grootte van de prostaat worden op deze manier tussen de 40 en 80 zaadjes geïmplant.

Na de operatie

Na de behandeling verblijft u minstens 24 uur in het ziekenhuis. De dag na de operatie wordt de blaaskatheter verwijderd en indien u kan plassen, mag u het ziekenhuis verlaten. Ter voorkoming van een infectie krijgt u antibiotica. Neem deze antibiotica in volgens voorschrift. Meestal wordt ook een alfablokker voorgeschreven. Dit is een medicijn dat de blaashals en prostaat ontspant en de blaas rustiger maakt.

Eventuele bijwerkingen

Bijwerkingen meteen na de operatie

De meeste patiënten ondervinden weinig problemen meteen na de operatie. Na het verwijderen van de katheter is het normaal dat u bij het plassen een branderig gevoel hebt. De eerste dagen kan uw urine wat rood gekleurd zijn. Bovendien kan het voorkomen dat u bloedstolsels uitplast. Deze bijwerkingen verdwijnen na enkele dagen. Het is raadzaam om na de operatie normale hoeveelheden water te drinken omdat uw blaas op die manier goed gespoeld wordt.

Indien u ondanks een volle blaas toch niet kan plassen, moet u stoppen met drinken en contact opnemen met de dienst urologie op tel. 050 36 51 12. Buiten de kantooruren kan u terecht op de spoedgevallendienst op tel. 050 36 91 12.

Onmiddellijk na de operatie kan u ook licht bloedverlies hebben op de plaats waar de naalden werden ingebracht. Neem ook hier contact met ons op als u ernstige pijn ondervindt of veel bloed verliest.

Het is raadzaam om de eerste week, na elke stoelgang, de prikwindjes rond de anus te ontsmetten met iso-Betadine® dermicum.

Bijwerkingen op lange termijn

Een aantal weken na de operatie kunnen zich bijwerkingen ontwikkelen als gevolg van de bestraling. Het kan zijn dat u vaker moet plassen, meer aandrang hebt, een branderig gevoel bij het plassen en een zwakkere straal als gevolg van de zwelling van de prostaat.

Om deze klachten zoveel mogelijk te verzachten, is water drinken raadzaam. Bij de meeste patiënten zijn de klachten na 3 à 4 maanden volledig verdwenen. Indien u erg veel last hebt van deze klachten, of indien de klachten zeer lang aanhouden, neem dan contact opnemen met de dienst urologie.

Urine-incontinentie komt vrijwel niet voor na deze behandeling.

Het kan wel zijn dat uw seksuele potentie verandert. Uit onderzoek is gebleken dat de potentie bij ongeveer 30% van de behandelde mannen afneemt. Dit kan zijn op het vlak van de duur van de erectie of het orgasme zelf. Ook volledige impotentie kan voorkomen. Ernstige klachten zoals endeldarmontsteking komen slechts zeer zelden voor.

Voorzorgsmaatregelen

Lichamelijke activiteit

Voorkom de eerste dagen na de ingreep zware lichamelijke activiteit. Bij de ontlasting moet u het persen zoveel mogelijk voorkomen. Deze adviezen zijn bedoeld om hoge drukken op de prostaat te vermijden.

Na enkele dagen mag u uw normale activiteit hervatten, na circa één week kan u weer gaan fietsen.

Straling

Omdat er gewerkt wordt met radioactieve zaadjes, zijn veel patiënten bezorgd over de veiligheid. Het risico voor de mensen in uw omgeving is echter erg klein. De zaadjes waarmee in deze procedure gewerkt wordt, hebben namelijk een dergelijk lage energie dat de straling buiten het lichaam uiterst gering is. Bovendien neemt de energie van de zaadjes af naarmate zij langer in het lichaam aanwezig zijn. Ze doven uit. Desalniettemin zijn er toch een aantal regels die u best in acht neemt:

- Tot twee weken na de implantatie is het mogelijk dat u een radioactief zaadje uitplast. Controleer uw urine de eerste twee weken op de aanwezigheid van deze zaadjes. Om dit te vergemakkelijken, krijgt u bij het ontslag uit het ziekenhuis een speciaal zeefje mee. Het gebruik wordt u in het ziekenhuis aangeleerd. Als u een radioactief zaadje uitplast, neemt u dit best niet met uw vingers vast, maar met een lepel of een pincet. Stop het zaadje vervolgens in het metalen kokertje dat u meekreeg van het ziekenhuis. Laat het kokertje gesloten en neem het mee op de eerstvolgende raadpleging bij de uroloog.
- U mag in hetzelfde bed slapen als uw partner (tenzij zij zwanger is). Gebruik een condoom gedurende de eerste maand na implantatie voor het geval dat er een radioactief zaadje met het sperma meekomt. Het sperma kan verkleurd zijn (bruin tot donkerbruin). Dit is een normaal gevolg van implantatie. Het condoom mag, zonder controle op zaadjes, in de vuilnisbak geworpen worden.

- Indien de afstand tussen uzelf en kinderen of zwangere vrouwen minder dan één meter is, moet u het contact tot 5 minuten per dag beperken. Deze beperking duurt twee maanden. Aanraken, een hand schudden of een kus geven stelt dus geen probleem. Bij afstanden van meer dan 1 meter is er geen beperking.
- Wanneer u binnen twee jaar onder behandeling van een andere arts komt, breng hem/haar dan op de hoogte van de aanwezigheid van het radioactieve materiaal. Dit is zelfs levenslang nodig indien een onderzoek of behandeling van de dikke darm gepland wordt. Bij ontslag uit het ziekenhuis zal u een “attest van implantatie” ontvangen. Houd dit attest bij en leg het steeds voor als u een andere arts raadpleegt.
- Indien u zou overlijden in een periode binnen de 2 jaar na de implantatie en er wordt een crematie overwogen, dan kan dit bijkomende maatregelen van stralingsbescherming vereisen, vooral naar de werknemers van het crematorium toe. Daarom is het belangrijk dat uw familie de arts die het overlijdensattest opmaakt hierop wijst. Hij/zij kruist het daarvoor voorziene vakje op het overlijdensbericht aan, waardoor er automatisch een procedure in werking gesteld wordt met een veilige afwikkeling van de crematie tot doel.

Nazorg

Wij raden u aan om u gedurende 15 jaar verder te laten opvolgen door de uroloog. In het begin wordt u vrij frequent op de raadpleging urologie gevraagd. Na enige tijd wordt deze frequentie jaarlijks.

De controleraadplegingen bestaan, naast een gesprek met de uroloog, uit een bloedonderzoek en een echografie. Bij het bloedonderzoek wordt de waarde van het PSA (prostaat specifiek antigeen) gemeten. Deze waarde kan in de loop van de jaren flink stijgen en dalen om dan tenslotte een lage waarde te bereiken. Bij de echografie wordt de grootte van de prostaat gemeten. Vaak wordt ook gevraagd eens te plassen (uroflowmetrie). U komt daarom best met een volle blaas op raadpleging.

Contact

Dienst Urologie

dr. Harm Arentsen
dr. Frederic Baekelandt
dr. Pieter D'hulst
dr. Christophe Ghysel
dr. Bart Kimpe
dr. Pieter Uvin

Dienst radiotherapie

dr. Elke Blyweert
T 050 45 28 00

Oncologisch verpleegkundige

T 050 36 90 59

Spoedgevallendienst

T 050 36 91 12

ZORG IS ONZE NATUUR

algemeen ziekenhuis **sint-lucas** vzw
sint-lucaslaan 29, 8310 brugge
050 36 91 11
info@stlucas.be
www.stlucas.be